

A stylized graphic featuring a central sun with rays, surrounded by several plants with green leaves and yellow circular fruits. The background is a teal color with yellow dashed lines.

BULETIN ELECTRONIC

N. 31 | ianuarie – februarie 2017

**ENERGIE
ȘI BIOMASĂ**

CUPRINS

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Guvernul Republicii
Moldova

Empowered lives.
Resilient nations.

49 de noi sisteme de încălzire pe biomasă, inclusiv 20 de colectoare solare, vor fi instalate în 2017

49 de noi sisteme de încălzire pe biomasă, inclusiv 20 de colectoare solare, vor fi instalate în 2017 din fondurile europene ale Proiectului Energie și Biomasă. Totodată, 27 de grădinițe beneficiare ale primei etape de proiect vor fi dotate cu instalații de producere a apei calde de la energia solară, care vor funcționa împreună cu sistemul termic pe biomasă. Alte 34 de școli și grădinițe centralele termice ale cărora ard baloturi de paie vor fi dotate suplimentar cu tractoare de transportare și încărcare a baloturilor în cazan. Acestea sunt câteva din activitățile planificate de Proiectul Energie și Biomasă în 2017 prezentate la ședința Consiliului de Coordonare desfășurată în luna ianuarie la Ministerul Economiei.

În 2017 va fi lansat și un sistem de monitorizare de la distanță a funcționării centralelor termice pe biomasă beneficiare ale Proiectului Energie

și Biomasă. În acest an își va începe cursurile de instruire și Centrul Unic de Instruire al Operatorilor sistemelor de încălzire pe biomasă. Vor fi elaborate studii de fezabilitate pentru două raioane selectate pentru a pilota proiecte de producere a biocombustibilului din deșeuri vegetale (Rezina și Cimișlia) și, în funcție de rezultatul acestora, vor fi lansate primele proiecte municipale de valorificare a deșeurilor vegetale în scopuri energetice.

2017 este ultimul an de activitate al Proiectului Energie și Biomasă. Lansat în 2011, proiectul a parcurs două etape de implementare datorită fondurilor acordate de Uniunea Europeană. Proiectul a reușit să racordeze peste 190 de școli, grădinițe, centre comunitare, spitale la sisteme de încălzire pe biomasă, asigurând astfel unui număr de peste 140.000 persoane accesul la energie sigură, produsă în R. Moldova. Proiec-

tul Energie și Biomasă a pus temelia dezvoltării sectorului bioenergetic în R. Moldova, aflat acum șase ani pe linia de start. Numărul instituțiilor consumatoare de bioenergie a dus la creșterea numărului de afaceri de producere a brichetelor și peletelor, acestea ajungând la cifra de 100. 30 din aceste noi afaceri din sectorul bioenergetic au fost lansate prin mecanisme atractive de leasing dezvoltate de Proiectul Energie și Biomasă, din fonduri europene. De asemenea, 1000 de familii își încălzesc casele cu energie verde datorită subvențiilor în mărime de până 1.300 de euro acordate din bani europeni.

De asemenea, experții proiectului au oferit sesiuni de instruire la peste 5.000 de beneficiari: primari, manageri de instituții publice, antreprenori agricoli, operatori de centrale termice pe biomasă, producători de biocombustibili. Totodată, 372 de școli au devenit parte a inițiativei educaționale de promovare a energiei regenerabile și eficienței energetice, peste 21.000 de elevi studiind acest curs în școli.

Află mai multe despre energia regenerabilă la standul Proiectului Energie și Biomasă în cadrul expoziției Moldenergy

Proiectul Energie și Biomasă vă așteaptă, în perioada 22-26 martie curent, la Expoziția specializată Moldenergy. Proiectul va avea un stand comun cu Agenția pentru Eficiență Energetică, unde vizitatorii vor putea găsi informații despre activitățile derulate pentru promovarea surselor de energie regenerabilă și a eficienței energetice, oportunitățile de afaceri și politicile publice în acest domeniu. Proiectul va organiza o serie de întâlniri experți în fiecare sector al energiei regenerabile, care vor răspunde întrebărilor publicului.

Întrebările pot fi trimise din timp pe adresa ina.zglavuta@undp.org sau pe pagina noastră de [Facebook](#), unde va fi anunțat și orarul prezentărilor publice.

Agenția pentru Eficiență Energetică va prezenta în premieră harta energiei eoliene, harta potențialului de energie solară și o hartă potențialului de

biomasă în Republica Moldova, standul comun fiind împărțit în trei compartimente dedicate celor trei surse de energie regenerabilă.

Expoziția din acest an va prezenta tehnologii noi prezente pe piață în domeniul electro și termoeenergetic, gazificării, materialelor de izolare, ventilare și climatizare, iluminare, ecotehnologii, sisteme „casa inteligentă”, etc.

În premieră, expoziția va avea o „zonă a eficienței energetice” – o platformă specială pentru stabilirea contactelor de afaceri între furnizorii de echipamente pentru eficiența energetică și consumatorii interesați. Programul de afaceri al expoziției va cuprinde master-classuri, mese rotunde, prezentări ale inovațiilor în domeniul eficienței energetice și evenimente de networking.

Se caută partener privat pentru încălzirea eco a instituțiilor publice din raionul Anenii Noi

Consiliul raional Anenii Noi a anunțat concurs pentru selectarea partenerului privat pentru instalarea centralelor termice pe biomasă și furnizarea agentului termic în mai multe instituții publice din raion în baza unui parteneriat public privat (PPP) pe o perioadă de 10 ani. Anunțul a fost publicat la 17 februarie în Monitorul oficial, iar ofertele pot fi depuse până pe 17 aprilie.

În baza unui studiu de fezabilitate, s-a constatat că în Moldova există mai multe centrale termice pe combustibili fosili, cum ar fi cărbune sau gaze naturale, a căror termen de exploatare expiră în viitorul apropiat și care vor necesita investiții de reutilare. Astfel, există oportunitatea de a înlocui aceste centrale cu sisteme de încălzire pe bază de biomasă, care să fie deservite, în diferite regiuni, de câte un singur furnizor de biocombustibil solid. Un prim model de PPP a fost lansat în anul 2014 în Raionul Leova, unde 19 instituții de învățământ au fost asigurate centralizat cu agent termic,

evitând problemele de ordin tehnic legate de reabilitarea centralelor vechi, costurile în creștere cu combustibilul fosil. Compania privată, selectată în cadrul unui concurs organizat de Consiliul raional, a instalat în anul 2014 centrale moderne de ardere a peletelor în raionul Leova, investiția cifrându-se la circa 500.000 de euro.

În luna august, 2016 a fost lansat concursul pentru un Parteneriat Public-Privat în raionul Ungheni. Potrivit caietului de sarcini, partenerul privat urmează să reabiliteze 5 puncte termice și să instaleze două centrale termice pe pelete în două instituții publice din raion, precum și să furnizeze energie termică timp de 10 ani. Totodată, compania urmează să implementeze măsuri de eficiență energetică în cinci instituții publice, finanțate de Proiectul Energie și Biomasă, și să livreze energie termică din biomasă pe parcursul contractului PPP.

În total, Proiectul Energie și Biomasă își propune să susțină 10 raioane în dezvoltarea modelelor PPP în prestarea serviciilor energetice. Acesta a fost primul din 10 concursuri anunțate de raioanele selectate pentru implementarea PPP-urilor în servicii de furnizare a energiei termice din biomasă. Astfel, Proiectul va aloca câte 100 mii de dolari, din fonduri europene, administrației din 10 raioane ale Republicii Moldova, pentru a crea Parteneriate Publice-Private care să rezolve, printre altele, problema calității combustibilului, durabilității serviciului și securității energetice

a localităților/instituțiilor beneficiare, și să contribuie, totodată, la dezvoltarea locală prin crearea noilor locuri de muncă și creșterea contribuțiilor la bugetele locale.

Raioanele selectate sunt Taraclia, Râșcani, Ungheni, Dondușeni, UTAG, Anenii Noi, Orhei, Nisporeni, Telenești și Leova. Pentru a beneficia de grantul de 100 de mii de dolari, administrațiile raionale vor trebui să selecteze, prin concurs, parteneri privați care să implementeze proiectele.

Încă 12.000 de oameni vor beneficia de energie curată

15 primării au semnat memorandumuri de colaborare pentru instalarea sistemelor de încălzire pe biomasă și a colectoarelor solare în 20 de instituții (de colectoare solare beneficiind 6 grădinițe). Începând cu iarna viitoare peste 12.000 de oameni vor beneficia de energie curată. Investiția în noile sisteme va fi de circa 700.000 Euro și va fi asigurată din fonduri europene. La rândul lor, și comunitățile vor veni cu o contribuție

totală de circa 200.000 Euro. Lista comunităților ce au semnat memorandumuri de colaborare: s. Enichioi (rl Cantemir), s. Taraclia (rl Căușeni), s. Târnova (rl Edineț), s. Făleștii Noi (rl Fălești), s. Gvozdova (rl Florești), s. Ciuciulea (rl Glodeni), s. Cobani (rl Glodeni), s. Obileni (rl Hâncești), s. Cneazevca (rl Leova), s. Mateuți (rl Rezina), s. Chișcăreni (rl Sângerei), s. Sângerei Noi (rl Sângerei), s. Buciumeni (rl Ungheni), s. Bușila (rl Ungheni).

Sudzucker Moldova va instala la Drochia a treia centrală electrică de cogenerare pe biogaz

Producătorul de zahăr Sudzucker-Moldova a investit un milion de euro în construcția unei noi centrale electrice cu cogenerare pe bază de biogaz, lucrările fiind finalizate în luna februarie a.c. Odată cu punerea în funcțiune a celei de a treia instalații, volumul total al producției de energie electrică se va ridica la 3,6 MW/h.

Centrala funcționează pe biogazul din borhotul provenit din prelucrarea sfeclii de zahăr. Dată în exploatare în 2013, fabrica de biogaz are o capacitate de prelucrare anuală de peste 7 mln metri cubi de biogaz cu un conținut de 51% metan.

Deșeurile secundare rezultate în urma funcționării instalației de biogaz – un substrat, constituie un fertilizator organic de o eficiență înaltă care urmează a fi utilizat pe câmpurile întreprinderii.

Proiectul Energie și Biomasă a sprijinit financiar compania la etapa de elaborare a studiului de fezabilitate pentru fabrica de biogaz.

Energie verde Fabricată în Moldova

Tendențele și oportunitățile de implementare a proiectelor în domeniul energiei regenerabile au fost discutate în cadrul atelierului "Piața locală a sistemelor de încălzire și preparare a apei calde utilizând tehnologiile de valorificare a surselor de energie regenerabile". Atelierul a avut loc pe marginea expoziției Fabricat în Moldova și a fost organizat, pe 3 februarie, în comun de către Agenția pentru Eficiență Energetică și Proiectul Energie și Biomasă, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

În cadrul evenimentului au fost prezentate exemple de proiecte și investiții sustenabile în utilizarea sistemelor combinate de producere a energiei termice din biomasă și a apei calde menajere de la energia solară. Reprezentanți ai autorităților naționale, experți de la Agenția pentru Eficiență Energetică și de la Proiectul Energie și Biomasă, precum și primii utilizatori ai centralelor termice combinate, ingineri și reprezentanți ai companiilor ce prestează servicii de mentenanță au prezentat participanților la atelier informații relevante despre noile tehnologii verzi.

Centrul de excelență agricol din Țaul se va încălzi cu propriul biocombustibil

Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul își va produce singur biocombustibilul pentru încălzirea spațiilor. În prezent, se desfășoară concursul pentru instalarea unei centrale termice și a liniei de producere a biocombustibilului, instituția având propria materie primă din deșeurile agricole și plante energetice.

Centrul de Excelență în Horticultură și Tehnologii Agricole din Țaul dispune de 400 de hectare de teren agricol, pe care cultivă grâu, orz, floarea soarelui, soia, etc, și de pe care este colectată materia primă pentru biocombustibili - deșeurile agricole - iar căminul Colegiului agricol este încălzit deja din 2013 cu baloturi de paie. „Este foarte avantajos să ne încălzim

cu paie balotate, economia fiind de cca 2,5 ori în raport cu gazele naturale. Totodată, au fost create și câteva noi locuri de muncă - operatori la centrală, persoanele care balotează paiele", spune Aurel Serdeșniuc, directorul instituției.

Cu sprijinul financiar al Proiectului Energie și Biomasă, Colegiul va procura și un cazan pe biomasă cu capacitate de 75 de kW pentru încălzirea serelor din dotare. Astfel, Proiectul contribuie la continuitatea utilizării biomasei atât în viața cotidiană a instituției, cât și în procesul de învățământ.

Alți 1800 de elevi studiază energia regenerabilă în școli

1.800 de elevi din peste 70 școli din R. Moldova studiază în acest an cursul de Surse de energie regenerabilă – inițiativă educațională, lansată de Proiectul Energie și Biomasă. Copiii și profesorii participă la webinare conduse de experți în domeniul bioenergiei pe tematici diverse referitoare la SER și EE; cluburi pentru discuții; vizite pe teren la stațiile termice care funcționează pe bază de biomasă instalate în instituțiile publice cu sprijinul Proiectului Energie și Biomasă; prezentări în fața liderilor din comunitate despre beneficiile generate de energia verde produsă local; pregătirea și distribuirea foilor volante cu mesaje de promovare a energiei verzi adresate societății și membrilor comunității; elaborarea unor instalații-model care să reprezinte stații de producere a energiei alternative (machete de cazane pe bază de biomasă, stații hidroelectrice, turbine eoliene, panouri solare etc.)

Inițiativa educațională a fost lansată în anul 2011, în școlile din 127 de comunități beneficiare ale Proiectului, care au instalat centrale pe biomasă din fonduri europene. Ulterior, un număr de 225 de școli cu peste

13000 de elevi din clasele a VII-a și a VIII-a din toată țara s-au alăturat inițiativei educaționale. Astfel, de la începutul proiectului, 372 de școli au devenit parte a inițiativei educaționale de promovare a energiei regenerabile și eficienței energetice, peste 21.000 de elevi studiind acest curs în școli.

Proiectul Energie și Biomasă a finanțat și elaborarea/ tiparul manualului „Surse de energie regenerabilă” pentru elevii claselor a VII-a și a VIII-a și a unui Ghid pentru profesori, ce cuprinde planuri detaliate pentru lecții pe fiecare temă inclusă în manual, cât și idei pentru activități didactice active (experimente, demonstrații, vizite pe teren, teme pentru discuții, prezentări) care să le permită copiilor să însușească mai bine noțiunile despre SER și EE.

În urma testării și acceptării materialelor educaționale de către elevi și profesori, în anul 2013, obiectul “Surse de energie regenerabilă” a fost introdus în lista disciplinelor opționale pentru elevii din clasele a V-a – IX-a, iar în anul 2015, cursul a fost inclus în Curricula Națională pentru cursurile opționale de instruire.

Bunele practici din Norvegia în instalarea sistemelor de încălzire pe biomasă au fost studiate la Chișinău

Instalatorii de centrale termice pe biomasă, companiile de servicii și ingineri de sistem, dar și studenții Universității Tehnice, Centrului de Excelență în Construcții și a Colegiului politehnic din Moldova au participat în perioada 6–9 februarie, la instruirii specializate privind bunele practici în alegerea cazanelor și tipului de biocombustibil, dimensionarea și instalarea acestora, precum și avantajele și dezavantajele în ceea ce privește cheltuielile capitale și operaționale.

Atelierul de lucru a fost susținut de experții companiei norvegiene Norsk Energi cu sprijinul Proiectului Energie și Biomasă, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare.

Potrivit experților norvegieni, proiectarea centralei și capacitatea acesteia depinde nu doar de tipul și mărimea clădirii, ci și de o serie de parametri tehnici ai

acesteia. De exemplu, școlile presupun existența unor săli mari, aglomerate, iar spitalele – saloane mai mici, cu mai puțini oameni pe metru pătrat, iar de acest specific depinde și cantitatea de căldură eliminată de corpurile umane în spațiile încălzite. În același timp, clădirile vechi, cu o izolare termică slabă au nevoie de cca 100–200 W/m², în timp ce izolarea termică bună reduce consumul clădirii până la 30 W/m². Radiatoarele de producție veche necesită o temperatură a apei de 80–60 de grade Celsius, convectoarele și radiatoarele moderne – 60–40 °C, iar clădirile cu încălzire prin podea – doar 40–25°C.

Pentru încălzirea mai multor clădiri alăturate, experții norvegieni recomandă un sistem de încălzire centralizată, iar odată cu creșterea numărului de consumatori conectați la aceeași rețea, scade capacitatea centralei termice în raport cu maximumul teoretic al fluxului de căldură. Acest lucru e valabil atât pentru utilizarea apei

calde menajere, cât și pentru aplicațiile de încălzire, căci regula de bază a unui sistem centralizat de încălzire este că cel mult 80% din consumatori vor fi conectați concomitent.

Specialiștii moldoveni au examinat și avantajele, modul de dimensionare și instalare a unor rezervoare de expansiune a agentului termic și rezervoare de apă caldă menajeră. Utilizarea apei calde din rezervor asigură atât funcționarea la o capacitate constantă a cazanului, cât și consumul de apă în orele de vârf, dimineața și seara, iar vara poate satisface necesitățile de apă caldă pentru câteva zile cu doar 6 ore de lucru ale cazanului. În plus, un sistem de colectoare solare poate încălzi apa, ce se va păstra caldă pentru zilele ploioase.

Dimensiunile componentelor sistemului de încălzire sunt la fel de importante pentru funcționarea eficientă a acestuia. O capacitate prea mare înseamnă pierderi de energie și un timp mai lung de așteptare a apei calde de către consumator, iar o capacitate prea mică va genera pierderi de energie de la fricțiunea puternică și consumul exagerat al pompelor.

Experții norvegieni au exemplificat detaliile ale modului de dimensionare corectă a componentelor diferitor tipuri de sisteme de încălzire pe biomasă, de amplasare a centralei termice, avantajele ale sistemului centralizat de încălzire și proiectarea acestuia, precum și standardele europene în domeniu.

Elevii fac schimb de cunoștințe în buna creștere a plantelor energetice

Elevii școlilor profesionale din Orhei, Cuhureștii de Sus și Liceul Teoretic Agricol, care studiază, din anul școlar curent, modulul „Plante energetice”, au organizat o Conferință științifică cu genericul „Plante cu potențial energetic – surse de energie regenerabilă”.

Elevii au făcut prezentări despre particularitățile biologice, tehnologia și managementul de cultivare a Salciei energetice, Plopului hibrid și a Salcâmului energetic, Paulowniei, Trestiei comune, Stufului chinezesc sau iarba elefantului și a Topinamburului.

PICĂȚURA
PURĂ

Producătorul de zahăr Sudzucker este cel mai mare producător de energie regenerabilă din Moldova. Centrala termică pe biogaz din Drochia are o capacitate de cogenerare de 3,6 MW/h.

Actorii principali de pe piața combustibilului din biomasă vor crea un cluster

Un cluster în domeniul energiei din biocombustibil solid va fi creat în Republica Moldova, cu sprijinul Proiectului Energie și Biomasă. Clusterul va asigura un cadru de cooperare între actorii cheie pe piața biocombustibilului printre care firme, instituții de cercetare, universități, autorități publice și instituții catalizator a creșterii economice și va contribui la crearea parteneriatelor locale, regionale și internaționale în domeniu.

„Necesitatea clusterelor intervine la un anumit grad de maturizare a pieței, pentru a asigura continuarea creșterii și depășirea problemelor legate de lipsa de interacțiune între companii, între companii și organizații de cercetare sau instituții de învățământ, finanțatori sau autorități publice, susține Lajos Vajda, președintele Clusterului Inovativ al Bioenergiei „Green Energy” din România. Acesta a moderat o ședință cu toți actorii cheie de pe piața biocombustibilului în care s-au pus în discuție reperatele procedurii de creare și funcționare a unui cluster.

De regulă, clusterelor nu au o personalitate juridică și sunt administrate de o asociație a producătorilor de biocombustibil, care, la rândul său, este o entitate ju-

ridică. Pe lângă administrarea clusterului, Asociația, împreună cu întreprinderile din domeniu, identifică problemele cu care se confruntă sectorul și stabilesc prioritățile de activitate ale clusterului în funcție de impactul acestora asupra sectorului. Rolul mediului academic este de a furniza inovații și tehnologii noi sau îmbunătățite, ce pot fi utilizate de actorii privați din sector, în timp ce administrația publică locală, pe lângă rolul său de beneficiar și consumator de bioenergie, urmează să-și asume și atribuirea unor facilități întreprinderilor membre ale clusterului. Toate acestea cu scopul de a dezvolta piața, cu elementele sale importante – competitivitate, produse de calitate, branduri puternice.

Organizația de management a clusterului, fie aceasta o asociație sau o companie privată, urmează să asigure personalul de administrare, baze de date, elaborarea strategiei de dezvoltare a sectorului, etc. Drept sediu de management al clusterului pot servi Incubatoare sau Centre de Afaceri, Parcuri Industriale, Instituții de Cercetare sau Universități, Camere de Comerț și Industrie. Legătura strânsă cu astfel de instituții poate contribui la crearea unor oportunități noi, atât la nivel de vânzări, cât

și la nivel de asimilare a inovațiilor, relatează Lajos Vajda. Potrivit acestuia, un cluster este o entitate mai complexă decât asociația, având atribuții de integrare a cercetării, tehnologiilor noi, dezvoltare a brandurilor și a pieței, în timp ce o asociație se ocupă de rezolvarea problemelor comune ale membrilor săi cu privire la producția de biomasă și valorificarea acesteia.

În România, Clusterul Inovativ al Biomasei „Green Energy” a fost înființat în anul 2009 de către 14 membri fondatori, în prezent numărul acestora crescând până la 25. Printre activitățile Clusterului sunt reprezentarea membrilor, acordarea de consultanță, pregătiri profesionale, schimb de experiență, organizarea producției și a valorificării biomasei (producție, utilaje, depozitare, valorificare), atragerea surselor de finanțare și realizarea campaniilor de informare și popularizare a biocombustibilului.

În Moldova, spune Vajda, există masa critică pentru crearea unui cluster, actorii principali fiind prezenți pe piață, însă e important să fie identificat un lider credibil în sector, care să se ocupe de crearea Asociației de producători și a clusterului. Profesorul universitar Victor Donea susține că pentru înființarea clusterului este foarte importantă deschiderea din partea autorităților publice responsabile de dezvoltarea economică, de mediu, piața muncii, agricultură, etc.

„Legislația privind sursele renovabile de energie a fost aprobată, dar legislația secundară e încă în proces de elaborare și acest fapt împiedică dezvoltarea pieței private, iar agenții economici, în special în industria biomasei nu au o cultură dezvoltată a asocierii. În plus, combustibilul din biomasă nu este utilizat sistemic, sunt instituții publice dispersate în diverse raioane, însă autoritățile locale nu integrează biocombustibilul în sisteme publice de încălzire a localităților. Aceasta ar permite economiile de scară și dezvoltarea unor producători puternici de biomasă. Implicarea autorităților publice locale este importantă și din acest motiv, dar și pentru a integra colectarea biomasei în sistemul de colectare a deșeurilor municipale”, a declarat Mariana Rufa, directorul executiv al Asociației Businessului European.

Potrivit lui Vladimir Bragaru, unul dintre pionerii cultivării salciei energetice în Moldova, documentele de înființare a Asociației producătorilor de biocombustibil au fost elaborate și este în proces înregistrarea acesteia la Ministerul Justiției. Între timp, urmează a fi circulat și agreat acordul de constituire a Clusterului în domeniul biomasei.

Victor Cotruță, managerul Proiectului Energie și Biomasă în Moldova, a anunțat, în cadrul unor consultări publice între actorii principali pe piață, că Proiectul va

susține financiar și logistic atât crearea Asociației, cât și a Clusterului. El a subliniat, însă, că inițiativa asocierii trebuie să vină de la producători. În cadrul aceleiași întâlniri, mai mulți producători de biocombustibil s-au plâns pe prețul înalt al materiei prime, care constituie cca 80% din costul final al peletelor și brichetelor și și-au exprimat speranța că înființarea unei asociații și a clusterului va contribui la o mai bună coordonare între producătorii de biocombustibil și cei agricoli. De asemenea, distanțele mari între producători și consumatorii de biocombustibil reduc din competitivitatea afacerii. „Există școli în raionul Briceni care cumpără biocombustibil de la producători din Cahul, spune Valeriu Chiciuc de la SRL Eco Power. Din cauza principiului celui mai mic preț aplicat la licitații publice, asistăm la astfel de dereglări ale pieței, costurile înalte de transportare influențând și nivelul de calitate a biocombustibilului. Dacă procesele de colectare a materiei prime, procesare și producere a biocombustibilului ar fi organizate la nivel regional, de până la trei raioane, costurile ar scădea esențial”, consideră Valeriu Chiciuc. La rândul său, secretarul Consiliului raional Anenii Noi, Petru Boi-

cu, a declarat că cererea pentru combustibil din biomasa a crescut odată cu instalarea centralelor termice pe biocombustibil solid în instituțiile publice. Însă, datorită costurilor de operare și a cererii mari, producătorii sunt nevoiți să sacrifice calitatea biocombustibilului. Clusterul are potențialul de a soluționa inclusiv această problemă, consideră Petru Boicu.

O altă problemă de abordat este tăierea ilicită a pădurilor pentru lemne de foc. Potrivit profesorului Valentin Arion, atât timp cât pe piață vor fi disponibile lemnele de foc ieftine, provenite din tăieri ilicite a pădurilor, populația rurală nu va fi stimulată să utilizeze tehnologii avansate de producere a căldurii din pelete sau brichete și va continua să se încălzească cu sobe tradiționale cu eficiență termică redusă.

Potrivit lui Vladimir Bragaru, chiar dacă costul unei Gcal generată cu biocombustibil este mai mare decât al uneia generată pe gaze naturale, acești bani rămân în țară, pe întregul lanț valoric, și contribuie la creșterea Produsului Intern Brut al Republicii Moldova.

Buletinul electronic este produs de Proiectul Energie și Biomasa 2. Proiectul are un buget total de 9,41 milioane Euro, acordat de Uniunea Europeană, și este implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în perioada 2015–2017.

Opiniile exprimate în publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene și al PNUD Moldova

Contacte:

str. Sfatul Țării 29, etaj 3, bir. 304
Chișinău, Moldova.
Tel.: (+373 22) 839985
Tel./Fax: (+373 22) 839983
www.biomasa.md
e-mail: ina.zglavuta@undp.org
www.facebook.com/biomasa.md